

စစ်ပြီးကမ္ဘာအတွက်

ကြီးသုံးကြီးဆွေးနွေးပွဲမှတ်တမ်း

စတਾਲင် • ရုစဉ် • ချာချီ • အက်တလီ • တရုန်းမင်း

(ဗိုလ်အောင်စိန်)
မြို့ရသည့်

မိတ်ဆက်စကား

သမိုင်းသက်သေတည်စေသော

ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီး (၁၉၁၄-၁၈) ပြီးဆုံးသောအခါ ပါရီငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံကြီး ကျင်းပခဲ့လေသည်။ ။ ထိုညီလာခံမှ ဗာဆိုင်းငြိမ်းချမ်းရေး စာချုပ်ကို ထုတ်လုပ်ပေးခဲ့၏။ ပါရီ ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံနှင့် ဗာဆိုင်း ငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ်တို့ သည် ပထမကမ္ဘာစစ် (၁၉၁၄-၁၈) နှင့် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် (၁၉၃၉-၄၅) ကြားကာလ နိုင်ငံတကာရေးရာများ ၊ အထူးသဖြင့် ဥရောပရေးရာများကို အများ ဆုံး ဩဇာပေးခဲ့လေသည်။ ။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးခါနီးနှင့် ပြီးခါစများ တွင် ဗြိတိန်၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဆိုဗီယက်ယူနီယံတည်းဟူသော ကြီးသုံးကြီး ခေါင်းဆောင်ကြီးများ သည် တေဟာရန်၊ ယော်လ်တာနှင့် ပေါ့စ်ဒမ်တို့ တွင် အစည်းအဝေးများ လုပ်ခဲ့ကြသည်။ ။ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး ပြည်သူ့စစ်ပွဲကြီးကို အောင်မြင်စွာ အဆုံးသတ်ရေးနှင့် စစ်အပြီး၌ လုံခြုံသော ကမ္ဘာနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလိုလားသော ဂျာမနီ ထူထောင်ရေးအတွက် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ။ ကြီးသုံးကြီး သဘောတူချက်များကို ပူးတွဲထုတ်ပြန် ကြေညာခဲ့ကြသည်။ ။ ကြီးသုံးကြီးသည် စစ်ကာလ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးကို ငြိမ်းချမ်းရေးကာလ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးသို့ ဆက်လက်

သယ် ဆောင်သွားကြရန် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြလေသည်။ ။

တေဟာရန်၊ ယော်လ်တာနှင့် ပေါ့တ်စ်ဒမ် အစည်းအဝေးများ နှင့် သဘောတူညီချက်များ သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး နိုင်ငံတကာရေးရာများ ၊ အထူးသဖြင့် ဥရောပရေးရာများကို အများ ဆုံး ဩဇာပေးခဲ့လေသည်။ ။ ယနေ့ထိလည်း ဩဇာပေးနေဆဲ ဖြစ်၏။

ပါရီငြိမ်းချမ်းရေး အစည်းအဝေးတွင် ဘာတွေဆွေးနွေးခဲ့ကြသနည်း။ ။ ဘယ်လိုငြင်းခုံခဲ့ကြသနည်း။ ဘာတွေ သဘောတူခဲ့ကြသနည်း စသည်ဖြင့် အပြည့်အစုံ မသိနိုင်ကြပေ။ အကြောင်းမူကား အစည်းအဝေး မှတ်တမ်းများကို လျှို့ဝှက်ထားကြကာ၊ အပြည့်အစုံ မူရင်းအတိုင်း ထုတ်ဖော်ခြင်း မပြုခဲ့ကြသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။ ။ ပါရီငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံကို ခြယ်လှယ်လွှမ်းမိုးကြသော နယ်ချဲ့နိုင်ငံကြီးများ သည် လူအများအား သူတို့ ၏ မသမာမှုများကို အသိမပေးရဲကြပေ။

တေဟာရန်၊ ယော်လ်တာနှင့် ပေါ့တ်စ်ဒမ် အစည်းအဝေးများကား နယ်ချဲ့သမားများ ခါးစောင်းတင်၍ ထင်ရာလုပ်နိုင်သော အစည်းအဝေးများ မဟုတ်ချေ။ ကြီးသုံးကြီးတွင် တစ်ကြီးအဖြစ်ဖြင့် ဆိုဗီယက်ယူနီယံသည် တန်းတူရည်တူပါဝင်နေပေသည်။ ။ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ ကိုင်စွဲခဲ့သော ပေါ်လစီများ သည် ကမ္ဘာအရပ်ရပ်ရှိ လုပ်သားပြည်သူတို့ ၏ အကျိုးစီးပွားများ နှင့် တစ်ထပ်တည်း ကျနေပေသည်။ ။ ဖက်ဆစ်စနစ်ကို အကြွင်းမဲ့ ရှင်းလင်းပစ်ရေး၊ ငြိမ်းချမ်းရေးမဖြစ်မနေတည်ဆောက်ရေး၊ နိုင်ငံတကာ လွတ်လပ်ရေးနှင့် တရားမျှတရေးတို့ တွင် ခြေစုံရပ်သော ပေါ်လစီများ ဖြစ်နေပေသည်။ ။ ထိုအစည်းအဝေးများ တွင် ဘာတွေဆွေးနွေးခဲ့ကြသနည်း။ ဘယ်လိုငြင်းခုံကြသနည်း။ ဘယ်လိုသဘောတူညီခဲ့ကြသနည်း ဆိုသည် ကို ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသားတို့ အား ဆိုဗီ

ယက်ယူနီယံက အသိမပေးရဲစရာ အကြောင်းမရှိပေ။ လုံးစေ့ပတ်စေ့ အသိပေးရဲပေသည်။ ။ အမှန်အားဖြင့် ထိုသို့အသိပေးမှ သာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးလှုပ်ရှားမှုအပေါ်တွင် ဆိုဗီယက် ယူနီယံက တာဝန်ကျေပွန်ပေလိမ့်မည်။

ဆိုဗီယက်ယူနီယံသည် တေလာရန်၊ ယော်လ်တာနှင့် ပေါ့စ်ဒမ် ကြီးသုံးကြီး အစည်းအဝေးများ ၏ လုံးစေ့ပတ်စေ့ မှတ်တမ်းများကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေ လိုက်လေသည်။ ။ သမိုင်းသက်သေတည်စေသော်- ဟူသော သဘောဖြင့် ကမ္ဘာကို တင်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေသည်။ ။

ဤစာအုပ်မှာ ထိုမှတ်တမ်းများကို မူရင်းအတိုင်း တစ်လုံးမကျန် ဘာသာပြန်၍ ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပေ၏။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးဆုံးသည် မှာ ၂၄ နှစ်ရှိခဲ့ပြီ၊ သို့သော် ယခုအထိ ဂျာမနီငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ် မချုပ်ရသေးပေ။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ဖြစ်ရသနည်း။ တေဟာရန်၊ ယော်လ်တာနှင့် ပေါ့စ်ဒမ်တို့ တွင် ကြီးသုံးကြီး ရရှိခဲ့သော သဘောတူညီချက်များကို ယခုထိ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ရပ်လုံးမဖော်နိုင်ကြသေး၍ ဖြစ်သည်။ ။ အမှန်အားဖြင့် ပေါ့စ်ဒမ် သဘောတူညီချက်ကိုဆိုလျှင် ဆိုဗီယက်ယူနီယံနှင့် အရှေ့ဂျာမနီတို့ က လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ကြပြီး အနောက်နိုင်ငံကြီးများ နှင့် အနောက်ဂျာမနီတို့ က ဆန့်ကျင်ဘက် စခန်းသွားနေကြလေသည်။ ။ ထို့ကြောင့် ငြိမ်းချမ်းရေး လိုလားသော၊ လုပ်သားပြည်သူတို့ ၏ ဒီမိုကရေစီအောင်မြင်သော၊ လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်ကြီးများ နေရာမရှိသော၊ စစ်ဝါဒီတို့ ဩဇာမဲ့သော၊ တစ်လုံးတစ်စည်းတည်းသော ဂျာမနီနိုင်ငံတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်မလာဘဲ ဆန့်ကျင်ဘက်လမ်းဖြင့် ချီတက်နေကြသော ဂျာမနီနှစ်နိုင်ငံ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပေသည်။ ။ ထိုအခြေအနေတွင် ဂျာမနီငြိမ်းချမ်းရေးစာချုပ်

သည် ဝေးသည် ထက် ဝေးနေပေသည်။ ။

ကြီးသုံးကြီး ညီလာခံများ သည် ဂျာမန်နိုင်ငံ၏ ပြဿနာများကို သာ ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည် မဟုတ်၊ ဥရောပနိုင်ငံများ စွာ၏ ပြဿနာများ စွာကို လည်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ။ ဥပမာ- ပိုလန်ပြဿနာကို ဆွေးနွေးခဲ့ကြ သည်။ ပိုလန်နိုင်ငံ၏ မြောက်ဘက်နှင့် အနောက်ဘက် နယ်နိမိတ်များ နှင့် ပတ်သက်၍ ပင် တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာအထိ သဘောတူ ညီမှုများ ရရှိခဲ့လေသည်။ ။ သို့သော် ယခုအခါ အနောက်နိုင်ငံကြီးများ သ ည် ထိုသဘောတူညီမှုများမှ နောက်ဆုတ်လိုကြပေသည်။ ။ သူတို့ အထာ ကို သိသော အနောက်ဂျာမနီက ပိုလန်နိုင်ငံ၏ အိုင်ဒါနီဆီ နယ်နိမိတ်မျဉ်း ကြောင်းကို ပြန်ပြင်ရန် ဆူပူလှုံ့ဆော်လျက်ရှိပေသည်။ ။

တေဟာရန်၊ ယော်လတာနှင့် ပေါ့စ်ဒမ် ကြီးသုံးကြီးညီလာခံများ သ ည် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်အတွက် ကုလသမဂ္ဂ တည်းဟူသော အဖွဲ့အစည်းကြီးကို တည်ထောင်ရန် ဖွဲ့စည်းပုံ စည်းမျဉ်း များကိုလည်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ။ အထူးသဖြင့် လုံခြုံရေးကောင်စီဖွဲ့စ ည်းပုံနှင့် တာဝန်များကို အသေးစိတ် ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ။ သဘောတူ ညီချက်များ လည်း ရရှိခဲ့ကြ၏။

တေဟာရန်၊ ယော်လတာနှင့် ပေါ့စ်ဒမ် ကြီးသုံးကြီး ညီလာခံ မှတ်တ မ်းများကို ဖတ်ကြည့်လျှင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ နောက်ဆုံးနေ့ များကို တွေ့မြင်ရပေလိမ့်မည်။ ဖက်ဆစ်၏ ကျောရိုးကို ဘယ်သူရိုက်ချိုး ကြော င်း သဘောပေါက်လာစေလိမ့်မည်။ မည်သူသည် ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင် ရေး စစ်ရေးပူးပေါင်းမှုတွင် မည်မျှစိတ်အားထက်သန်ကြောင်း၊ ရိုးသား ကြောင်း၊ မဟာမိတ်ပီသကြောင်း- နားလည်လာပေလိမ့်မည်။

တေဟာရန် ကွန်ဖရင့်ကို စတာလင်ဂရက် အောင်ပွဲများ ရပြီးချိန် တွ

င် ကျင်းပခဲ့၏။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး၏ ချိန်ခွင်လျှာကို ပြောင်းလိုက်သော အောင်မြင်မှုများ ပေတည်း။ ထိုအချိန်တွင် မဟာမိတ်တပ်များ သည် အီတလီစစ်မျက်နှာ၌ ရှေ့မတိုးနိုင် ဖြစ်နေလေသည် ။ ယော်လတာကွန်ဖရင့် ကျင်းပချိန်မှာ ဆိုဗီယက်တပ်နီတော်များ သည် ဆိုဗီယက်နယ်နိမိတ်များကို ကျော်လွန်၍ ရုမေးနီးယား၊ ဟန်ဂေရီ၊ ဘူလ်ဂေးရီးယား စသော နိုင်ငံများ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ဖက်ဆစ်ဂျာမန်တပ်များကို တိုက်ခိုက် မောင်းထုတ်နေချိန် ဖြစ်လေသည် ။ မဟာမိတ်များ သည် ဒုတိယစစ်မျက်နှာ (အနောက်ဥရောပစစ်မျက်နှာ) တွင် အကျပ်အတည်း တွေ့နေပြီး၊ ဆိုဗီယက်ယူနီယံကို စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုအသစ်များ လုပ်ရန် တောင်းဆိုနေချိန် လည်း ဖြစ်၏ ၊ ပေါ့စ်ဒမ် ညီလာခံကျင်းပချိန်ကား ဂျာမနီက အကြွင်းမဲ့ အရှုံးပေး လက်နက်ချပြီးစ အချိန်ဖြစ်လေသည် ။ ထို့ကြောင့် အစည်းအဝေး မှတ်တမ်းများ သည် ထိုစစ်ရေးအခြေအနေများကို ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် ထင်ဟပ်နေကြပေသည် ။

ဤမှတ်တမ်းများ သည် အဓိက ဇာတ်ဆောင်များ ဖြစ်သော စတာလင်၊ ရုစဗွဲနှင့် ချာချီတို့ ၏ သဘောတရားရေးခံယူချက်များ ၊ နိုင်ငံရေးအယူအဆများ ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးစရိုက်သဘာဝများ ၊ အရည်အချင်းများ စသည်တို့ ကိုလည်း မီးမောင်းထိုးပြနေလေသည် ။

မှတ်တမ်းများမှာ ဝေဝေဆာဆာ လှလှပပဖြစ်အောင် တမင်တန်ဆာမဆင်ရဘဲနှင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာကောင်းလှသော တောက်ပြောင်နေသောစာများ ဖြစ်နေပေသည် ။ ဘာသာပြန်ကလည်း ရိုးရိုးရှင်းရှင်း နှင့် မူရင်းကို အမီလိုက်နေပါကြောင်း။

(ပုံ) သိန်းဖေမြင့်
၁၆-၅-၁၉၆၉

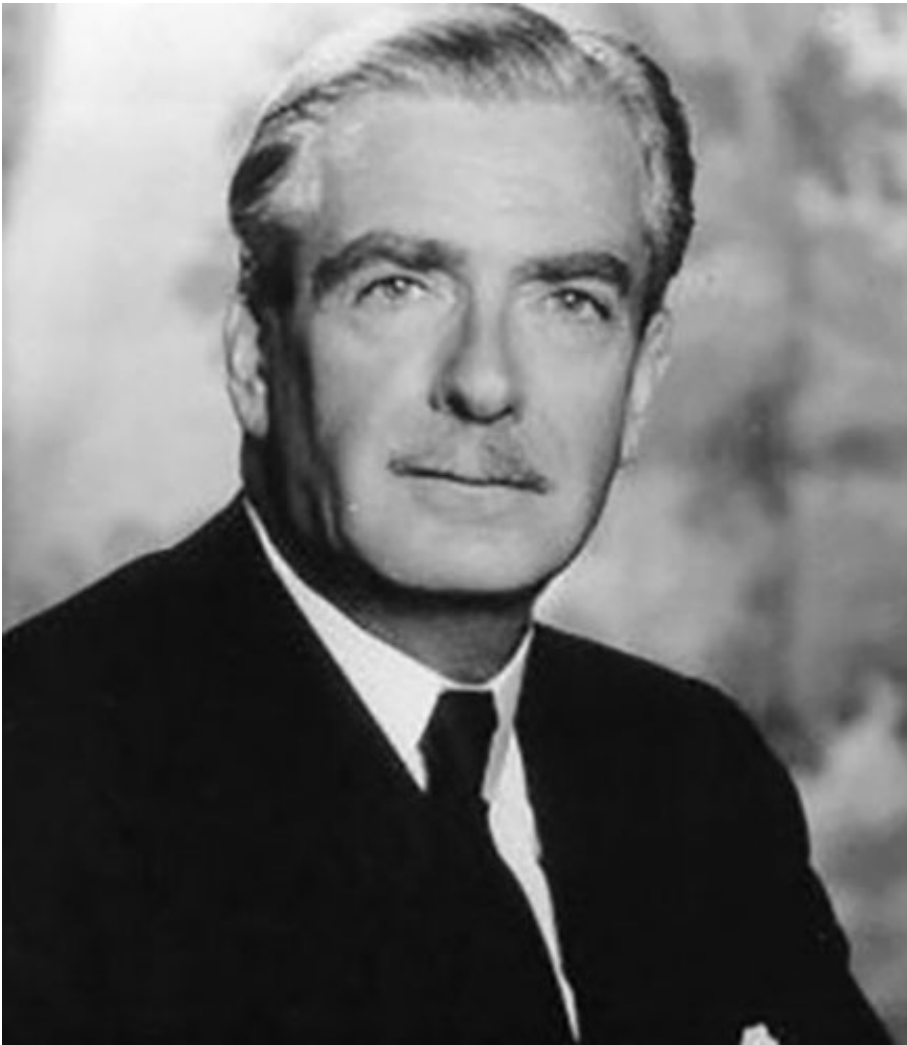

AUSTRALIAN WAR MEMORIAL

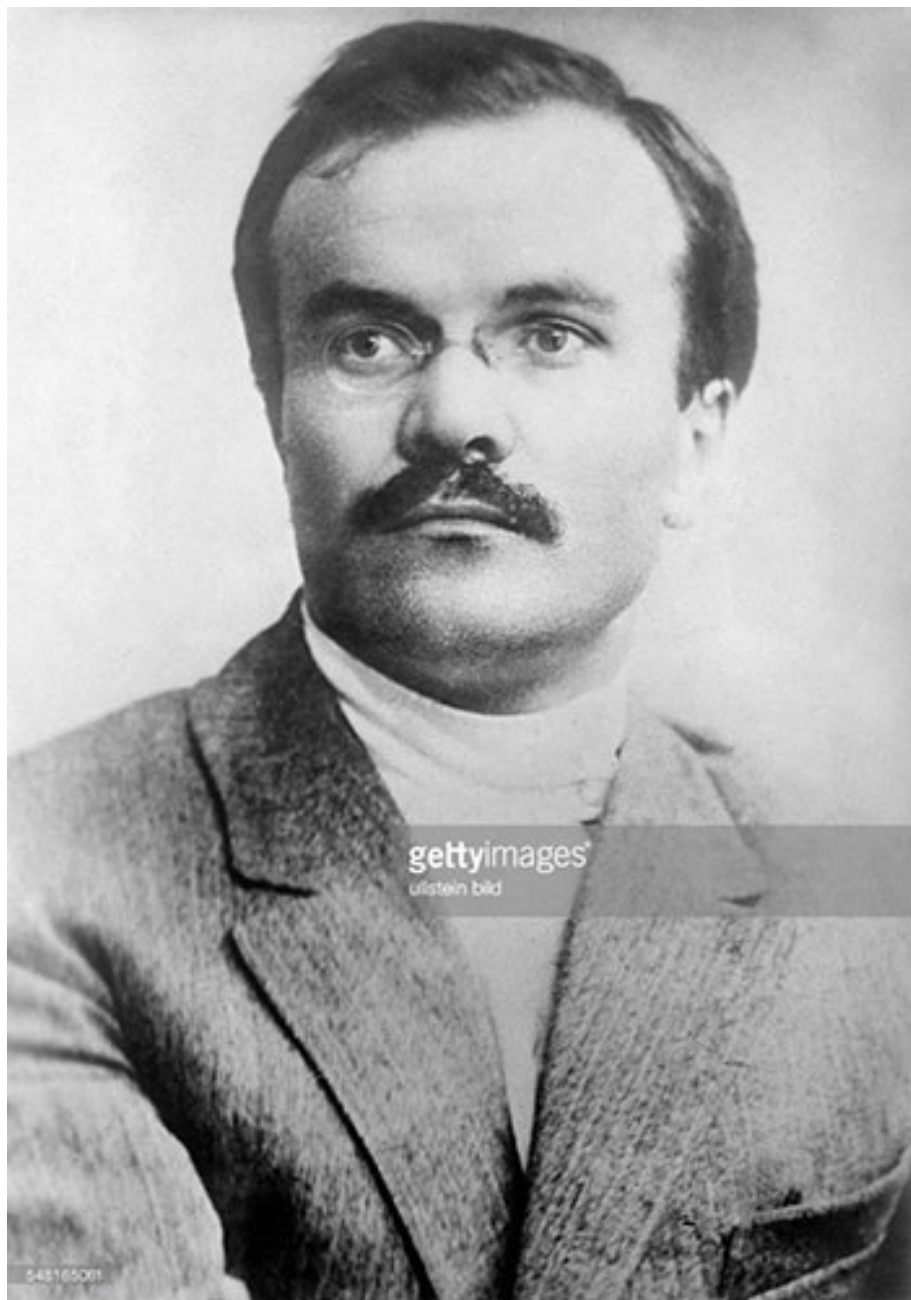
MED2018

gettyimages®
urstein bild

548165001

gettyimages®
Pictorial Parade

56039667

ကြီးသုံးကြီး ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ၏
တေဟာရန်ကုန်ဖရင့်

ဂျေဗီ၊ စတာလင်နှင့် အက်ဖ်၊ဒီ၊ ရုစပွဲတို့ ဆွေးနွေးချက်များ

၁၉၄၃၊ နိုဝင်ဘာ ၂၈ ရက်
အချိန် ၁၅:၀၀ နာရီ

ရုစပွဲက ဆိုဗီယက်က ဂျာမန် စစ်မျက်နှာ၏ အခြေအနေကို မေးသ
ည်။

စတာလင်က မိမိတို့ တပ်ဖွဲ့များ အရေးကြီးသော မီးရထား
လမ်းဆုံဖြစ်သည့် ဇီတိုမီယာမှ မကြာမီက ဆုတ်ခွာခဲ့ကြောင်း ပြန်ဖြေသ
ည်။

ရုစပွဲက စစ်မျက်နှာမှ ရာသီဥတုအခြေအနေကို မေးသည်။

စတာလင်က ယူကရိန်း၌ သာ ဥတုရာသီသာယာကြောင်း၊ စစ်မျက်
နှာ၏ အခြားအပိုင်းများမှာ ဗွက်ပေါက်နေကြောင်း၊ မြေကြီးလည်း မခဲ
သေးကြောင်း ဖြေကြားသည်။

ရုစပွဲက ဆိုဗီယက် ဂျာမန်စစ်မျက်နှာမှ ဂျာမန်တပ်မပေါင်း (Divisio
ns) ၃-၄ ဆယ်လောက်ကို ဆွဲဆောင်ချင်ကြောင်း ပြောသည်။

စတာလင်က ထိုသို့လုပ်နိုင်လျှင် ကောင်းမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြော သ

ည် ။

ရုစဗ္ဗေက သူနောက်ရက်အနည်းငယ်အတွင်း ရှင်းပြဖို့ စိတ်ကူးထားသည့် ကိစ္စများ ထဲတွင် ဤပြဿနာလည်း တစ်ခုပါဝင်ကြောင်း၊ အမေရိကန်တို့ မှာ လူဦးရေ နှစ်သန်းရှိသည့် အင်အားကြီးကို အမေရိကတိုက်နှင့် မိုင်ပေါင်း ၃၀၀၀ ဝေးကွာသည့် နေရာတွင် ထားထားရသည့် အလုပ်ကြီးနှင့် ရင်ဆိုင်နေရကြောင်း ပြောသည် ။

စတာလင်က သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတွေ လိုမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤအချက်ကို မိမိအပြည့်အဝ သဘောပေါက်ကြောင်းပြောသည် ။

ရုစဗ္ဗေက အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် သင်္ဘောများ ကျေနပ်လောက်အောင် လျင်မြန်စွာ တည်ဆောက်နေကြောင်း ဖွင့်ပြောသည် ။

ဆက်လက်၍ စစ်ပြီးကာလနှင့် ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း၊ ဆိုဗီယက်ယူနီယံအနေနှင့် ကုန်သွယ်ရေး သင်္ဘောလုပ်ငန်း (Commercial Shipping) စတင်ထောင်နိုင်အောင် ဂရိတ်ဗြိတိန်နှင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ကုန်သွယ်ရေးသင်္ဘောများ ခွဲဝေပေးရေးနှင့် ပတ်သက်၍ လည်းကောင်း၊ မာရှယ်စတာလင်နှင့် နောက်တော့ ဆွေးနွေးလိုသေးကြောင်း၊ စစ်ကြီးပြီးဆုံး သွားသည့် အခါတွင် ဗြိတိန်နှင့် အမေရိကတို့ ၏ ကုန်သည် သင်္ဘောစုသည် အင်အားအလွန်ကြီးမားလာမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသင်္ဘောစုထဲမှ အချို့အဝက်ကို ကုလသမဂ္ဂနိုင်ငံများအား လွှဲပေးနိုင်လိမ့်မည် မိမိမျှော်လင့်ကြောင်း ပြောသည် ။

စတာလင်ကယင်းသို့ မျှတပေးနိုင်လျှင် ကောင်းမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအနေနှင့် မျှတချင်စိတ်ရှိလျှင် ကောင်းကောင်းကြီး မျှတပေးနိုင်ကြောင်း ပြန်ပြောသည် ။ ၎င်းနောက် စစ်ကြီးပြီးသွားသည့် အခါ ရပ်ရှားသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအဖို့ ဈေးကွက်ကြီး

တစ်ခု ဖြစ်လာမည်ဆိုသည် ကို မိမိပြောရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆက်လက်ပြောပြသည်။ ။

ရုစဉ်က စစ်ကြီးပြီးသွားသည့် အခါ အမေရိကန်တို့ အနေနှင့် ကုန်ကြမ်းမြောက်မြောက်မြားမြား လိုလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထို့ကြောင့် မိမိတို့ နိုင်ငံများ အကြား နီးစပ်သော ကုန်သွယ်ရေးဆက်သွယ်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာမည်ထင်ကြောင်း ပြောသည်။ ။

စတာလင်က သူလည်း သဘောတူကြောင်းပြောပြီး အမေရိကန်များ က မိမိတို့ အား စက်ကိရိယာပစ္စည်းများ တင်ပို့ပေးလျှင် မိမိတို့ က ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ တင်ပို့ပေးနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဆက်ပြောသည်။ ။

ရုစဉ်က ချန်ကေရှိတ်နှင့် သူ အလွန်စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ဆွေးနွေး ခဲ့ရကြောင်း၊ သူ့အနေနှင့် အလွန်သတိထားခဲ့ကြောင်း၊ သူနှင့် ချာချီတို့ မာရှယ်စတာလင်တို့ နှင့် ဆွေးနွေးရာတွင် တရုတ်မပါဝင်စေလိုကြောင်း၊ ဆွေးနွေးပွဲများမှ ချမှတ်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို တရုတ်က ကျေနပ်သည် ဟု မိမိထင်ကြောင်း ပြောပြသည်။ ။

စတာလင်က ချန်ကေရှိတ်၏ တပ်များ ကောင်းကောင်း မတိုက်ကြကြောင်း မှတ်ချက်ချသည်။ ။

ရုစဉ်က ထိုအတိုင်းမှန်ကြောင်း ပြောပြီး ယခုအခါ အမေရိကန်များ သည် တရုတ်ပြည်တောင်ပိုင်း၌ တရုတ်တပ်မပေါင်း ၃၀ ကို လက် နက် တပ်ဆင်နေကြောင်း၊ ဤတပ်မများ အရန်သင့်ဖြစ်သည့် အခါ နောက်ထပ်၍ တပ်မ ၃၀ လက်နက်ပစ္စည်း တပ်ဆင်ပေးဦးမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆက်ပြောသည်။ ။

စတာလင်က လီဘာနွန် (LEBANON) တွင် ဖြစ်ပျက်နေသည့် အဖြစ်အပျက်များ အကြောင်းကို မေးပြီး၊ ၎င်းအဖြစ်အပျက်များ ဘယ်သူ့

ကြောင့် ဖြစ်ရသနည်းဟု မေးသည်။ ။

ရုစဗ္ဗေက အပြစ်က ပြင်သစ်အမျိုးသားကော်မတီ (French National Committee) ၏ အပြစ်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗြိတိသျှနှင့် ပြင်သစ်တို့ က လီဘာ နွန်၏ လွတ်လပ်ရေးကို အာမခံကြပြီး လီဘာနွန်အမျိုးသားများ အတွက် နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံဥပဒေနှင့် သမ္မတကို ဖန်တီးပေးကြကြောင်း၊ လီဘာနွန်အမျိုးသားတို့ က ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေကို အနည်းအကျဉ်း ပြင်ချင်ကြောင်း၊ ပြင်သစ်တို့ က အပြင်မခံဘဲ သမ္မတကိုရော လီဘာနွန် ဝန်ကြီးများ အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့လုံးကိုပါ ဖမ်းဆီးလိုက်ကြကြောင်း၊ ယခုအချိန်၌ မူ အေးအေးဆေးဆေး ဖြစ်သွားပြီဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားသည်။ ။

စတာလင်က လီဘာနွန်၌ ငြိမ်ဝပ်ပိပြားသွားသည် မှာ ဗြိတိသျှက ရာဇသံပေးပြီးသည့် နောက်မှ လားဟု မေးသည်။ ။

ရုစဗ္ဗေက ဟုတ်ကြောင်း ဖြေကြားပြီး၊ မာရှယ်စတာလင်အနေနှင့် ဒီဂေါလ်ကိုတွေ့လျှင် သဘောကျလိမ့်မည်မဟုတ်ကြောင်း ပြောသည်။ ။

စတာလင်က သူ့အနေနှင့် ဒီဂေါလ်ကို ပုဂ္ဂိုလ်အရ မသိကြောင်း ပြောသည်။ ။

ရုစဗ္ဗေက သူ့အမြင်တွင် ပြင်သစ်လူမျိုးမှာ လူကောင်းများ ဖြစ်ကြောင်း၊ သို့သော်လည်း သူတို့ အနေနှင့် အသက် ၄၀ ထက် မကျော်သေးသော ယခင် ပြင်သစ်အစိုးရအဖွဲ့များ ၌ လည်း မည်သည့် ရာထူးမျှ မယူခဲ့သေးသော ခေါင်းဆောင်အသစ်စက်စက်များ လိုအပ်နေကြောင်း ပြောပြသည်။ ။

စတာလင်က ဤအတိုင်းဆိုလျှင် အချိန်အတော်ကြာဦးမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြန်ပြောသည်။ ။

ရုစဗ္ဗေကမှန်ကြောင်းပြောသည်။ ။ ၎င်းနောက် ဆက်လက်၍ ယခုအခါ ပြင်သစ်တပ်မပေါင်း ၁၁ တပ်ကို အမေရိကန်တို့ က လက်နက်တပ် ဆင် နေကြောင်း၊ ဂီရို (GIRAUD) မှာ အလွန်တော်သော ဂျင်နရယ်တစ် ယောက်ဖြစ်ပြီး၊ အလွန်လည်း ချေချေခံနိုင်သူဖြစ်ကြောင်း၊ သို့ရာတွင် သူ့အ နေနှင့် မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဘာမှ နားမလည်ကြောင်း၊ အ ထွေထွေနိုင်ငံရေးကိုလည်း မသိနားမလည်ကြောင်း ပြောသည်။ ။

စတာလင်က ပြင်သစ်ပြည်တွင် ခေါင်းဆောင်အလွှာများက မဟာမိ တ်တွေ အားလုံးအပေါ် လူပါးလုပ်ပြီး ကလိမ်ကျချင်ကြောင်း၊ ၎င်းတို့ က ၎င်းတို့ အား မဟာမိတ်များက ပြင်သစ်နိုင်ငံကို အရန်အသင့် ကလေးလုပ် ပေးလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်နေပုံရကြောင်း၊ မဟာမိတ်များ ဘက်က တော့ ပါဝင်တိုက်ချင်စိတ်မရှိဘဲ ဂျာမန်တို့ နှင့် ပူးပေါင်းလိုစိတ်ကများကြောင်း၊ ၎င်းတို့ သည် ဂျာမန်များ နှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရေးလမ်းကို လိုက်နေကြကြောင်း၊ ပြင်သစ်ပြည်သူများကိုမူ လုံးဝတိုင်ပင်နှီးနှောခြင်းမရှိကြောင်း ပြောသည်။ ။

ရုစဗ္ဗေက ပြင်သစ်နိုင်ငံကြီး ကျွတ်ကျွတ်လွတ်လွတ် ပြန်လည်ပေါက်ဖွား လာပြီး မကြာမီ အင်အားကြီးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ ဖြစ် လာလိမ့်မည်ဟု ချာချီက ထင်နေကြောင်း၊ မိမိကတော့ ဤသို့ဖြစ်လာရ န် နှစ်ပေါင်းများ စွာ ကြာဦးမည်ထင်ကြောင်း၊ အကယ်၍ မဟာမိတ်များ က ပြင်သစ်နိုင်ငံကို အဆင်သင့်ကလေး ကလပ်ပေါ်တင်ပြီး ပေးအပ်လိ မ့်မည်ဟု ပြင်သစ်တို့ က ထင်နေလျှင် ၎င်းတို့ မှားနေပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ပြင် သစ်နိုင်ငံအနေနှင့် အင်အား ကြီးနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ တကယ်တမ်းဖြစ်လာ အောင် ပြင်သစ်တို့ က အများ ဆုံး အလုပ်လုပ်ရလိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြ န်ပြောသည်။ ။

စတာလင်က မဟာမိတ်များက အင်ဒိုချိုင်းနား လွတ်မြောက်ရေးအတွက် သွေးမြေကျခံပြီးတိုက်၊ နောက်ကျတော့ ပြင်သစ်လက်ပြန်အပ်၊ ပြင်သစ်က အဲဒီမှာ ကိုလိုနီအုပ်စိုးမှုကို ပြန်ထူထောင်၊ အဲဒါမျိုးလုပ်ဖို့ မိမိတော့ စိတ်ကူး၍ မရကြောင်း၊ မြန်မာပြည်နှင့် ယိုးဒယားပြည်၌ လွတ်လပ်ရေး၏ သဘောကို ဂျပန်တို့ ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက် လုပ်ပြီးသွားသည့် နောက်ပိုင်းဝယ် ကိုလိုနီအုပ်စိုးရေးပုံစံဟောင်းနေရာတွင် ပိုမိုလွတ်လပ်သော အုပ် စိုးရေးမျိုးတစ်ရပ် အစားထိုးရေးကို စဉ်းစားသင့်ပြီထင်ကြောင်း၊ လီဘာနွန်၌ လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ ကိုလိုနီစိုးမိုးရေး စနစ်ဟောင်းနေရာတွင် စနစ်သစ် အစားထိုးရေးသို့ ရှေးရှုသည့် ပထမခြေလှမ်းဖြစ်သည် ဟု မိမိထင်ကြောင်း၊ ချာချီအနေနှင့် လီဘာနွန်အတွက် ပိုမိုလွတ်လပ်သည့် အုပ်ချုပ်ရေးမျိုးကို လိုလားသည် ဟု မိမိထင်ကြောင်း၊ အင်ဒိုချိုင်းနားအတွက်လည်း ဤအတိုင်းပင် လုပ်သင့်သည် ဟု မိမိယုံကြည်ကြောင်း ပြောသည် ။

ရုစဗွဲက သူ့အနေနှင့် ရာခိုင်နှုန်းပြည့် သဘောတူကြောင်း၊ ချန်ကေရှိတ်က အင်ဒိုချိုင်းနားကို မသိမ်းလိုကြောင်း သိရသည့် အတွက် သူ အလွန်ဝမ်းသာကြောင်း၊ ပြင်သစ်တို့ က အင်ဒိုချိုင်းနားကို နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ခြယ်လှယ်ခဲ့ကြောင်း၊ ယခုအချိန်တွင် ပြည်သူတို့ ၏ ဘဝသာယာ ရေးသည် လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၁၀၀ ကထက် ပိုပြီးနိမ့်ကျနေကြောင်း၊ ချန်ကေရှိတ်က အင်ဒိုချိုင်းနားပြည်သူများ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် အသင့်မရှိသေးဟု ပြောကြောင်း၊ ထိုအခါ မိမိက ဖိလစ်ပိုင်ကို သာဓကထောက်ပြပြီး ဖိလစ်ပိုင်သည် လည်း ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်းများ စွာတုန်းက အဆင်သင့် မဖြစ်ခဲ့ကြောင်း၊ ယခုအခါ၌ ကား အမေရိကန်တို့ ၏ ကူညီစောင့်မမှုကြောင့် ဖီလီပီနို (Filipinos) လူမျိုးတို့ မှာ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးအတွက်

အရန်သင့်ဖြစ်နေကြပြီဖြစ်ကြောင်း၊ အမေရိကန်တို့ ကလည်း ၎င်းတို့ အား ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးပေးရန် ကတိပေးထားပြီဖြစ်ကြောင်း၊ အင်ဒို ချိုင်းနားအတွက် ဂေါပက သုံးလေးဦး ခန့်ထားသင့်သည် ထင်ကြောင်း၊ နောက် နှစ်ပေါင်း ၃-၄ ဆယ်အတွင်းတွင် အင်ဒိုချိုင်းနား ပြည်သူများ အ နေနှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးအတွက် အသင့်ဖြစ်နိုင်လိမ့်မည်ထင်ကြော င်း၊ အခြား ကိုလိုနီနိုင်ငံများ အတွက်လည်း ဤအတိုင်းပင် လုပ်သင့်သ ပြည် ထင်ကြောင်း၊ ဤအဆိုကို အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ ပြတ်ပြတ် သားသား ဆောင်ရွက်ဖို့ ချာချီက စိတ်မပါကြောင်း၊ ချာချီက သူ့ကိုလိုနီများမှာ လည်း ဤမူအတိုင်း ကျင့်သုံး လာမည်ကို စိုးရိမ်ကြော င်း၊ မောင်စကိုသို့ ဟားလ် (HULL) လာရောက်စဉ် က ၎င်း၏ ထံတွင် ကို လိုနီများ ဆိုင်ရာ နိုင်ငံပေါင်းစုံကော်မရှင် (Inter-national Commission for the Colonies) တစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းရေးနှင့် ပတ် သက်၍ မိမိကိုယ်တိုင် ရေးဆွဲထားသော စာတမ်းတစ်စောင် ပါရှိကြောင်း၊ ၎င်းကော်မရှင်က ကိုလိုနီတိုင်းပြည်များ ၌ ဖြစ်ရှိနေသော အခြေအနေနှင့် ယင်းအခြေအ နေကို မည်သို့တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် ပြုလုပ်နိုင်မည်ကို လေ့လာရ န်ရည်ရွယ်လျက် ကိုလိုနီတိုင်းပြည်များကို စစ်ဆေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဤကော်မရှင်၏ ဆောင်ရွက်ချက်ဟူသမျှကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် လူသိများ အောင် ကြော်ငြာပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသည် ။

စတာလင်က ဤအတိုင်းလုပ်လျှင် ကောင်းမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ တိုင် တမ်းချက်၊ တောင်းဆိုချက် အစရှိသည် တို့ ကို ၎င်းကော်မရှင်သို့ တင် သွင်းနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြန်ပြောသည် ။

ရုစဗွဲက အိန္ဒိယအကြောင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ချာချီနှင့် စကားမပြော လျှင် ပိုကောင်းကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ချာချီအနေနှင့် အိန္ဒိ ယ နှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့မျှစိတ်ကူးမထားသည် ကို မိမိသိကြောင်း၊

ချာချီက ၎င်းပြဿနာကို စစ်ပြီးသည့် နောက်မှ ဖြေရှင်းဖို့ စိတ်ကူးကြောင်း ပြောပြသည်။ ။

စတာလင်က အိန္ဒိယမှာ ချာချီ၏ ပျော့ကွက်ဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။ ။

ရုစဗွဲက ဤပြောဆိုချက်ကို သဘောတူသည်။ ။ သို့သော် ဆက်လက်၍ သူက ဗြိတိန်အနေနှင့် အိန္ဒိယတွင် တစ်ခုခုတော့ လုပ်ရလိမ့်မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ အိန္ဒိယအကြောင်းကို မာရှယ်စတာလင်နှင့် တစ်နေ့တော့ ဆွေးနွေးမည်ဟု မိမိရည်စူးထားကြောင်း၊ ပါလီမန်အစိုးရစနစ်သည် အိန္ဒိယ နှင့် မသင့်လျော်ဟု မိမိထင်ကြောင်း၊ ဤပြဿနာကို အိန္ဒိယအရေးနှင့် ပတ်သက်နေသူများ ထက် တိုက်ရိုက်မပတ်သက်သူများက ပိုမိုကောင်းမွန်စွာ ဖြေရှင်းနိုင်လိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသည်။ ။

စတာလင်က အိန္ဒိယနှင့် မပတ်သက်သူများက ပိုပြီး ရုပ်ကျကျ သုံးသပ်နိုင်မည်မှာ သဘာဝပင်ဖြစ်ကြောင်း ပြောသည်။ ။
